

15 aprilie 2015

078 nr. 168

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr.595-XIV din 24 septembrie 1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova
(nr.146 din 15.04.2015)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu conform prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001 și expune următoarele.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea nr.144 din 06 aprilie 2015 fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Scopul prezentului proiect constă în schimbarea procedurii de încheiere și intrare în vigoare a unor tratate internaționale care se referă la acordarea asistenței externe nerambursabile din partea partenerilor străini în formă simplificată cu intrarea în vigoare din momentul semnării. Totodată, potrivit notei informative, proiectul prevede unele modificări în scopul înlăturării unor neconcordanțe din textul legii menite să evite posibilitățile unor interpretări eronate.

3. Atragem atenție asupra faptului că potrivit prevederilor art.66 lit.g) din Constituție, Parlamentul ratifică, denunță, suspendă și anulează acțiunea tratatelor internaționale încheiate de Republica Moldova. Din norma citată reiese că toate tratatele internaționale sunt ratificate de Parlament. În susținerea și dezvoltarea acestei idei, Legea privind tratatele internaționale la art.11 lit.b) stabilește exact categoriile tratatelor internaționale care sunt supuse procedurii de ratificate de către Parlament. Astfel, între tratatele internaționale care obligatoriu se ratifică de Parlamentul Republicii Moldova se regăsesc și cele care sînt semnate la nivel de guvern și care fac necesară adoptarea unor legi noi sau revizuirea legilor în vigoare, la fel ca și tratate care implică un angajament financiar. Art.13 din Legea privind tratatele internaționale permite cu titlu de excepție încheierea unor tratate internaționale în formă simplificată dar cu excepția celor care implică un angajament financiar.

Astfel, propunerea autorului proiectului privind neratificarea de către Parlament a unor tratate internaționale care se referă la acordarea asistenței externe nerambursabile din partea partenerilor străini, nu poate fi acceptată deoarece noțiunea de asistență externă nerambursabilă propusă de autorul proiectului include și contribuția financiară din partea Republicii Moldova (un angajament financiar).

La fel, propunerea nu poate fi acceptată deoarece încheierea acordurilor internaționale ce se referă la granturi și angajament financiar, implică și revizuirea legilor în vigoare, și anume a Legii Bugetului de stat atât la compartiment de venituri cât și la compartiment de cheltuieli.

4. Considerăm că în noțiunea de "asistență externă nerambursabilă", specificată în proiectul de lege, nu este pe deplin elucidat sensul sintagmei "contribuția financiară din partea Republicii Moldova". Definiția formulată este confuză, avînd în vedere că sfera expresiei explicate acoperă atât asistența financiară și/sau tehnică externă **acordată** Republicii Moldova din partea donatorilor externi, dar și contribuțiile financiare din partea Republicii Moldova. Conform exigențelor legislative, termenul definit necesită a fi în deplină concordanță cu semnificația conferită acestuia. Este de menționat, că potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, prin *asistență nerambursabilă* se înțelege, *ajutor care nu poate sau nu trebuie să fie restituit*. Din însăși definiția prezentată rezultă că termenul "asistență nerambursabilă" are un sens diferențiat, înlăturînd conceptul de compatibilitate cu sintagma implică o contribuție financiară din partea Republicii Moldova. Astfel, încadrarea „implicării unei contribuții financiare din partea Republicii Moldova” în noțiunea de asistență externă nerambursabilă, în viziunea noastră este greșită.

5. Atenționăm asupra faptului că, în practică există tratate prin care Republicii Moldova se acordă asistență nerambursabilă și în același timp se pun obligații în sarcina statului a căror neîndeplinire antrenează costuri financiare, inclusiv restituirea împrumutului financiar sau obligații de cofinanțare de la bugetul de stat a proiectelor pentru care se acordă ajutorul financiar nerambursabil.

În cazul în care se intenționează extinderea sferei tratatelor internaționale încheiate în formă simplificată și la tratatele care pe lîngă asistență financiară nerambursabilă primită presupun și o implicare bugetară, ținem să notăm faptul că, Parlamentul va fi pus în fața unui cadru financiar pe care poate doar să-l accepte aprobând formal ceea ce a hotărât Guvernul fără posibilitatea de a prezenta amendamente. Competențele în sfera procesului bugetar se stabilesc în baza principiului constituțional de separare a puterilor și delimitare a atribuțiilor lor. Astfel, examinarea, aprobarea și controlul asupra executării bugetului anual, potrivit art.66 lit.h) din Constituției, sînt puse în sarcina Parlamentului.

În cazul unor tratate de finanțare care prevăd acordarea granturilor și împrumuturilor, ca de exemplu Acord de finanțare (împrumut și grant) dintre Republica Moldova și Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD) în scopul implementării în Moldova a Programului de Servicii Financiare Rurale și

Marketing, ratificat prin Legea nr.282/18.12.2008, se vor încălca prevederile lit.i) din art.66 din Constituție care stabilește că Parlamentul exercită controlul asupra acordării împrumuturilor de stat, asupra ajutorului economic și de altă natură acordat unor state străine, asupra încheierii acordurilor privind împrumuturile și creditele de stat din surse străine.

6. Cu referire la propunerea autorului proiectului de a modifica noțiunea "depline puteri", este de menționat că la moment această noțiune este în corespundere cu CONVENȚIA de la Viena cu privire la dreptul tratatelor. Potrivit art.2 pct.1 lit.c) din Convenția respectivă, prin expresia "depline puteri" se înțelege un document emanând de la autoritatea competentă a unui stat și desemnând una sau mai multe persoane împuternicite să reprezinte statul pentru negocierea, adoptarea sau autentificarea textului unui tratat, pentru a exprima consimțământul statului de a fi legat printr-un tratat sau pentru a îndeplini oricare alt act cu privire la tratat. Prin urmare, nu este clară necesitatea modificării noțiunii sus-menționate, cu atât mai mult că, art.9 alin.(1) din Legea nr.595/1999 prevede expres că deplinele puteri se eliberează de către ministrul afacerilor externe și integrării europene conform deciziei privind inițierea negocierilor și conform deciziei privind aprobarea semnării tratatului internațional. Astfel, în redacția propusă, considerăm că, se acordă o semnificație mai restrânsă noțiunii de depline puteri fiind omis faptul că, ministrul afacerilor externe și integrării europene, potrivit legislației în vigoare, eliberează deplinele puteri conform deciziei privind inițiere negocierilor și conform deciziei privind aprobarea semnării tratatului internațional.

7. La art.I pct.2 din proiectul de lege, în contextul substituirii sintagmei „sau departamentelor Republicii Moldova” cu sintagma „sau altor autorități administrative centrale”, întru asigurarea unei reglementări uniforme, ar trebui să se intervină legislativ și asupra art.2 la definirea termenului de organ responsabil de încheierea tratatului, art.21 alin.(2), art.23 alin.(4), precum și asupra art.24 alin.(2) din actul normativ de bază, care utilizează în continuare termenul „departament”.

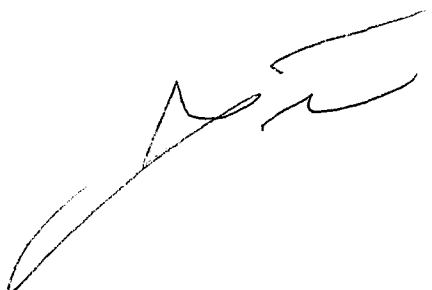
La fel, este de menționat că sintagma "tratate interinstituționale" este imprecisă și poate atrage interpretări abuzive. În vederea evitării confuziilor, sugerăm utilizarea unei alte formule pentru individualizarea respectivelor tratate.

8. La art.I pct. 4 din proiectul de lege, în redacția propusă, soluția legislativă poate genera interpretări eronate vizavi de exceptarea de la consultarea Comisiei politice externe și integrare europeană atât a tratatelor privind asistența externă nerambursabilă cât și a tratatelor care presupun adoptarea unor legi noi sau revizuirea legilor în vigoare. De asemenea, pentru uniformitate în redactare apreciem necesară înlocuirea sintagmei „care presupun” cu sintagma „care fac necesară”.

La fel, la art.I pct.4 din proiect, sintagma "cu excepția celor care presupun adoptarea unor legi noi sau revizuirea legilor în vigoare" va fi în contradicție cu prevederile art.11 alin.(1) lit.b) din Legea privind tratatele internaționale.

Oportunitatea examinării proiectului de lege în ședință plenară ține de competența Parlamentului.

Ex. L.Bordei

Ion CREANGĂ
Șef Direcție